

Одеський національний медичний університет
Факультет медичний № 1
Кафедра гістології, цитології та ембріології

Силабус курсу
Гістологія, цитологія та ембріологія

Обсяг	11,5 кредитів ЄКТС , 345 годин
Семестр, навчання	рік 2 семестр I року навчання та 3 семестр II року навчання
Дні, час, місце	Понеділок - п'ятниця з 8.00 до 18.00 Головний корпус ОНМедУ (м. Одеса, вул. Ольгіївська, 4б): лекційні аудиторії № 1, 2, 3 та навчальні зали кафедри гістології
Викладач (-і)	Тірон Оксана Іванівна 0672827333 chekina.o@ukr.net Кувшинова Ірина Іванівна 0634161124 Irinakuvshinova.2000@gmail.com Стеценко Аліна Вячеславівна 0954685386 alinatod2012@gmail.com Бреус Володимир Євгенович 0675564787 breusve@ukr.net Маркова Олена Олегівна 0682544959 alenushkamarkova71@gmail.com Янченко Наталя Василівна 0677041100 yanchenko72@ukr.net Ляшевська Олександра Олександрівна 0663213677 alexandra.lyashevskaya@gmail.com Толочко Алла В'ячеславівна 0937462530 allys9odessa@gmail.com Чернеженко Каріна Андріївна 0669827875 Chekarina52@gmail.com Бондарчук-Мігунова Олександра Олександрівна 0930004379 alex.bo1710@gmail.com Мошина Валерія Валеріївна 0730219477 Moshinavaleriia89@ukr.net
Контактний телефон	(048)7317059, (048)7123118
Е-mail	histology_odessa@ukr.net , oksana.tiron@onmedu.edu.ua
Робоче місце	Головний корпус ОНМедУ м. Одеса, вул. Ольгіївська, 4б
Консультації	Понеділок, вівторок, середа : 1 зміна – 14.00 -16.00, 2 зміна – 10.00 – 12.00

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами здійснюється через вказані e-mail адреси та телефони викладачів, сторінку кафедри в соціальній мережі Facebook «Кафедра гистологии, цитологии и эмбриологии ОНМедУ», онлайн платформи Zoom, Microsoft Teams.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни – мікроскопічна та ультрамікроскопічна будова клітин, тканин і органів людського організму.

Пререквізити: Гістологія як навчальна дисципліна базується на вивченні студентами анатомії, медичної біології, хімії, біофізики, латинської мови та інтегрується з цими дисциплінами.

Постреквізити: Патологічна анатомія, патологічна фізіологія, імунологія, офтальмологія, отоларингологія, акушерство і гінекологія, ендокринологія, неврологія, нейрохірургія і інші клінічні дисципліни.

Метою навчальної дисципліни “Гістологія, цитологія та ембріологія” є вивчення мікроскопічної та ультрамікроскопічної будови структур людського організму, їх розвитку і змін у різноманітних умовах життєдіяльності.

ОПИС КУРСУ

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є :

- А)** лекції (40 годин);
- Б)** практичні та семінарські заняття (120 годин);
- В)** самостійна робота студентів (185 годин).

Зміст навчальної дисципліни

ПІДРОЗДІЛ 1

Тема 1. Мікроскопи, мікроскопічні прилади. Гістологічна техніка

Тема 2. Гістологічна техніка

Тема 3. Цитологія. Загальна організація клітини. Плазмолема. Міжклітинні контакти. Цитоплазма. Метаболізм клітини. Синтетичний апарат клітини. Система катаболізму

Тема 4. Цитологія. Цитоплазма. Цитоскелет. Система цитопротекції та самооновлення клітини. Ядро. Репродукція клітин. Клітинний цикл. Мітоз. Життєвий цикл клітини. Диференціювання. Старіння. Смерть клітин

Тема 5. Основи біології розвитку. Загальна ембріологія. Джерела розвитку тканин

Тема 6. Поняття про тканини. Епітелій. Види одношарових епітеліїв

Тема 7. Багатошаровий та залозистий епітелій

Тема 8. Тканини внутрішнього середовища. Кров. Еритроцити. Тромбоцити. Плазма

Тема 9. Кров. Гранулярні лейкоцити. Агранулярні лейкоцити. Лімфа. Клінічне значення показників крові

Тема 10. Ембріональний та постембріональний гемоцитопоез

ПІДРОЗДІЛ 2

Тема 11. Сполучна тканина. Клітини пухкої волокнистої сполучної тканини

Тема 12. Міжклітинна речовина. Щільна сполучна тканина. Сполучна тканина зі спеціальними властивостями

Тема 13. Хрящова тканина. Хондрогістогенез

Тема 14. Кісткова тканина. Будова. З'єднання кісток

Тема 15. Остеогістогенез, ріст та перебудова кістки

Тема 16. М'язова тканина. Скелетна

Тема 17. М'язова тканина. Серцева та непосмугована

Тема 18. Нервова тканина. Нейрони. Нейроглія

Тема 19. Нервові волокна та закінчення

ПІДРОЗДІЛ 3

Тема 20. Нервова система. Спинний мозок. Спинномозкові та вегетативні нервові вузли. Периферійні нерви

Тема 21. Центральна нервова система. Головний мозок: великі півкулі, мозочок

Тема 22. Органи чуття. Орган зору. Загальний план будови очного яблука. Діоптрійний та акомодаційний апарати ока. Сенсорний апарат. Допоміжний апарат ока

Тема 23. Органи чуття. Орган слуху та рівноваги

Тема 24. Ембріогенез нервової системи та органів чуття

Тема 25. Серцево-судинна система. Серце. Артерії

Тема 26. Серцево-судинна система. Вени. Мікроциркуляторне русло

Тема 27. Ембріогенез серцево-судинної системи

Тема 28. Центральні органи кровотворення та імунного захисту

Тема 29. Периферійні органи кровотворення та імунного захисту

ПІДРОЗДІЛ 4

Тема 30. Центральні органи ендокринної системи

Тема 31. Периферичні органи ендокринної системи

Тема 32. Сечовидільна система. Гістофізіологія кіркових та юкстамедулярних нефронів

Тема 33. Сечовидільна система. Ендокринний апарат нирки. Сечові шляхи

Тема 34. Чоловіча статева система. Сперматогенез. Сім'яники. Додаткові залози чоловічої статеві системи

Тема 35. Жіноча статева система. Яєчники, овогенез

Тема 36. Жіноча статева система. Оваріально-менструальний цикл. Яйцеводи, матка, піхва

Тема 37. Ембріогенез сечовидільної системи

Тема 38. Медична ембріологія. Ранні етапи розвитку людини

Тема 39. Медична ембріологія. Провізорні органи. Критичні періоди розвитку

ПІДРОЗДІЛ 5

Тема 40. Травна трубка. Ротова порожнина

Тема 41. Слинні залози

Тема 42. Будова зубів. Розвиток зубів

Тема 43. Травна трубка. Глотка, стравохід, шлунок

- Тема 44. Травна трубка. Тонкий та товстий кишечник
Тема 45. Травні залози. Печінка. Підшлункова залоза
Тема 46. Дихальна система. Повітроносні шляхи. Орган нюху
Тема 47. Дихальна система. Респіраторний відділ
Тема 48. Розвиток травної системи. Похідні первинної кишки
Тема 49. Шкіра та її похідні

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Луцик О.Д. Гістологія. Цитологія. Ембріологія. Підручник. Вінниця «Нова книга», 2018. 592 с.
2. Гістологія. Короткий курс. Навчальний посібник. За редакцією Ю.Б. Чайковського. Вінниця «Нова книга», 2016. 336 с.
3. Луцик О.Д., Іванова А.Й., Кабак К.С., Чайковський Ю.Б., Гістологія людини. Підручник. Київ «Книга-плюс», 2013. 584 с.
4. Цитологія і загальна ембріологія. Навчальний посібник. Під ред. Е.Ф. Барінова, Ю.Б. Чайковського. Київ, ВСВ «Медицина», 2010. 216 с.
5. Спеціальна гістологія і ембріологія внутрішніх органів. Навчальний посібник. Під ред. Е.Ф. Барінова, Ю.Б. Чайковського. Київ, ВСВ «Медицина», 2013. 471 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Напханюк В.К., Кувшинова І.І., Ульянов В.О. Общая гистология: курс лекций. Одеса: Издатель Букаев Вадим Викторович, 2013. 144 с.
2. Напханюк В.К., Кувшинова І.І., Ульянов В.О. Частная гистология: курс лекций. Одеса: Издатель Букаев Вадим Викторович, 2013. 110 с.
3. Пчеляков В.Ф., Арнаутова Л.В. Методические указания по эмбриологии для самостоятельной работы студентов. Одесса: издатель Букаев Вадим Викторович. 2013. 54 с.
4. Жункейра Л.К., Карнейро Ж. Гистология. Учебное пособие-атлас. Москва: издательская группа «ГЭОТАР-Медиа». 2009. 571 с.
5. Гістологічна термінологія. Міжнародні терміни з цитології та гістології людини / Федеративний міжнародний комітет з анатомічної термінології: переклад з англ. Вид. за ред. Ю.Б. Чайковського, О.Д. Луцика. К.: Медицина, 2010. 304 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточний і періодичний контроль

Оцінювання успішності вивчення кожної теми дисципліни виконується за традиційною 4-х бальною шкалою.

Протягом курсу передбачається проведення 5 періодичних контролів практичних навичок та теоретичних знань, до яких допускаються студенти, які не мають академічної заборгованості з тем, що входять до відповідного контролю.

Наприкінці вивчення дисципліни навчальною програмою передбачено проведення підсумкового тестового контролю формату КРОК 1. Умовою допуску до якого є відсутність академічної заборгованості студента з дисципліни. Наприкінці курсу поточна успішність розраховується як середній поточний бал, тобто середнє арифметичне всіх отриманих студентом оцінок за традиційною шкалою. На останньому практичному занятті викладач зобов'язаний оголосити студентам результати їх поточної академічної успішності та академічну заборгованість.

До підсумкової атестації допускаються лише ті студенти, які не мають академічної заборгованості і мають середній бал за поточну навчальну діяльність не менше 3,00.

Підсумковий контроль

Навчальна дисципліна «Гістологія, цитологія та ембріологія» має форму підсумкового контролю знань – іспит.

Оцінка за дисципліну – це на 50% поточна успішність (середнє арифметичне всіх поточних оцінок студента) та на 50% - оцінка на іспиті.

Для оцінювання дисципліни за 4-бальною традиційною (національною) шкалою спочатку розраховується середній бал за дисципліну як середнє арифметичне двох складових:

- 1) середній поточний бал як арифметичне всіх поточних оцінок (розраховується як число, округлене до 2 (двох) знаків після коми);
- 2) традиційна оцінка за іспит.

Середній бал за дисципліну переводиться в традиційну оцінку з дисципліни за 4-бальною шкалою і розцінюється як співвідношення цього середнього арифметичного до проценту засвоєння необхідного об'єму знань з даного предмету.

Середній бал за дисципліну	Відношення отриманого студентом середнього балу за дисципліну до максимально можливої величини цього показника	Оцінка з дисципліни за 4-бальною шкалою (традиційна оцінка)
4,45 – 5,0	90-100%	5
3,75 – 4,44	75-89%	4
3,0 – 3,74	60-74%	3

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання

- час для відпрацювання академічної заборгованості для вітчизняних студентів - понеділок, вівторок, середа (з 14.00-16.00); англомовних студентів - понеділок, вівторок, середа (10.00-12.00)
- за умови наявності у студента поважної причини пропуску заняття (що підтверджується відповідними документами), він зобов'язаний надати

копію документа, що підтверджує поважну причину пропуску (донор, олімпіади, конференції, тощо) та заповнити сторінки альбому відповідно до теми заняття. У разі, якщо студент бажає отримати оцінку за пропущене заняття він повинен дати відповідь черговому викладачу та заповнити сторінки альбому відповідно до теми заняття

- необхідною умовою допуску студента до складання/перескладання підсумкового контролю практичних знань є відсутність академічної заборгованості, тобто відсутні «нб» та середній бал 3.0 з переліку тем, які включено до контролю засвоєння теоретичних знань. А також правильно заповнені таблиці та вірно намальовані рисунки в альбомі для практичних занять. Лише у разі складання студентом контролю практичних навичок, він допускається до складання/перескладання підсумкового контролю теоретичних знань.

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);

Політика щодо відвідування та запізнь:

Усі практичні заняття та лекції курсу є обов'язковими для відвідування. У разі пропуску, студент зобов'язаний відпрацювати лекцію/практичне заняття у відведений час. Запізнення є неприйнятними. Студент, який не знаходиться в аудиторії на час початку лекції/практичного заняття автоматично отримує «НБ».

Мобільні пристрої:

Використання під час контрольних заходів допоміжних технічних засобів (навушників, телефонів, смартфонів, смарт-годинників, планшетів тощо) є неприйнятним.

Поведінка в аудиторії:

- У приміщенні кафедри забороняється:
- вживати спиртні напої, наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги;
- паління;
- поширення та вживання наркотичних речовин;
- поведінка, що не відповідає загальноприйнятим нормам;
- перебування в навчальних і службових приміщеннях у позаурочний час;

- порушувати тишину під час проведення занять;
- грати в азартні ігри;
- вчиняти аморальні дії;
- перебування в у головному уборі (окрім медичної шапочки).
- Під час практичних занять та лекцій студенти повинні дотримуватись певних дисциплінарних правил:
- забороняється запізнюватись на заняття;
- при вході викладача на знак привітання, студенти повинні встати;
- не допускаються сторонні розмови (в тому числі по мобільному телефону) або інший шум, що заважає проведенню занять;
- виходити та переміщуватись по аудиторії рід час заняття допускається лише з дозволу викладача.